

Лазовой Радіон, курсант 206 навчальної групи  
навчально-наукового інституту підготовки  
фахівців для підрозділів слідства та  
кримінальної міліції Національної академії  
внутрішніх справ *Науковий керівник:*  
Стратулат Н.В., кандидат філологічних наук,  
доцент кафедри юридичного  
документознавства Національної академії  
внутрішніх справ

### БАЖАЄТЕ УКРАЇНОМОВНУ НАЦІЮ? ПОДАЙТЕ ВЛАСНИЙ ПРИКЛАД!

До цієї праці мене спонукало вивчення десятків виступів політиків, освітян, учених, представників мистецтва й бізнесу. Те, що кожен громадянин може споглядати на екранах своїх телевізорів, комп'ютерів, планшетів, у реальному житті. У системі державних пріоритетів мовна політика посідає чільне місце, оскільки її стратегічним завданням, поряд з гарантуванням мовних прав людини, є утвердження суспільної злагоди й політичної стабільності. Механізми виникнення та розвитку мовної політики є актуальними в умовах становлення демократичного українського суспільства, трансформації ціннісних орієнтирів у структурі суспільної свідомості.

Мовна політика досліджується багатьма науковцями у різних галузях соціально-політичного знання. Слід назвати, насамперед, роботи таких вчених, як: Г. Абасов, О. Биков, Т. Бикова, Д. Яроша, Т. Бурда, С. Шумлянський, Л. Масенко, Н. Ботвина та інші.

Хочеться зазначити, що не один урядовець у своїй програмі вказував на вектор розвитку української мови, про її всебічне функціонування на всьому просторі України. Отримавши підтримку народу, їх обіцянки забуваються, а мова залишається неприховано потоптаною та брутально спалюженою. Як зазначає П.П.Кононенко, жоден порушник Конституції не був покараний; жоден чиновник не був усунутий за незнання державної мови. У будь-якій зарубіжній країні не те щоб стати на державну службу, а щоб натуралізуватися для проживання, необхідно скласти мовний іспит. В Україні без знання державної мови можна посісти будь-яку посаду [1, с.10].

Стало нормою розігрувати «мовну карту» під час виборів. У ст. 10 Конституції України йдеться про те, що державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України [5, 5 с.]. Чому ж цієї догми не дотримується обраний народом представник ?

Повернемося до теми моєї доповіді . Хочеться розповісти про теорію розбитих вікон , сформовану Джеймсом Вілсоном та Джорджем Келлінгом у 1982 році. Теорія знайшла своє відображення на практиці - спочатку в Нью-Йорку, а потім і в багатьох інших містах США, Європи, Південної Африки, Індонезії і т.д. Ретельно стежачи за чистотою вулиць і змиваючи графіті з стін, нью-йоркська влада не тільки привчила громадян вести себе культурніше, а й домоглася значного зниження злочинності у місті. Отже, відповідно до цієї теорії, якщо хтось розбив скло в будинку і ніхто не вставив нове, то незабаром жодного вікна в цьому будинку не залишиться, а потім почнеться мародерство. Ототожнюючи дану теорію з темою дослідження, постає питання: а не те ж саме ми спостерігаємо сьогодні? Політики, паплюжачи державну мову або не використовуючи її взагалі, не дають стимулу застосовувати її населенням у спілкуванні та побуті, у людини зникає будь-яке прагнення вдосконалювати свої мовленнєві навички. До того ж, і після здобуття Україною незалежності, багато хто надає величезного значення історичній ролі української мови , що розвивається у зв'язку «українська мова - українська держава». Типову та банальну аргументацію, проте болючу і небайдужу українцю , можна навести на прикладі ситуації на Сході.

Хто підозрював ,що при розподілі влади, виникненні конфлікту інтересів, у якому мала своє місце ( і має досі ) мовна проблема, за аналогією «ефекту метелика»<sup>1</sup> приведе до декадансу, суб'єктами якого ми стали.

Багато урядовців у своє виправдання заявляють, що дана ситуація не є наслідком багатовікової російської окупації, а

<sup>1</sup> термін у природничих науках, що позначає властивість деяких хаотичних систем. Незначний вплив на систему може мати великі і непередбачувані ефекти де-небудь в іншому місці і в інший час. Схожа ситуація трапилася з героєм оповідання [Рея Бредбері](#) «І пролунав грім»: герой випадково роздав метелика під час туристичної подорожі в минуле [машиною часу](#), що спричинило значні зміни в теперішньому «часі» героя. Подібний ефект одержав назву Ефекту метелика.

органічно і природньо «склалася історично, є важливим надбанням Українського народу, потужним чинником консолідації багатонаціонального українського суспільства» [3, 144 с.]. Але ж, якщо наше суспільство багатонаціональне, якщо в ньому, крім українців і росіян, живуть ще й поляки, угорці, румуни, молдавани, болгары, кримські татари - загалом представники понад ста національностей, то чому «потужним чинником їхньої консолідації» є російська мова? А як з іншими національними мовами? Їх можна знехтувати [6, 23 с.] ? Думаю - ні.

Я виступаю лише за монопольне використання української мови у державному управлінні, зовсім не заперечуючи право національних меншин на їх рідну мову. Необхідно визначити правовий захист мовних прав і свобод людини та громадянина, де, зокрема, передбачити, що кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої мовні права та свободи від порушень і протиправних посягань. Реалізація мовної стратегії має здійснюватися комплексним і послідовним упровадженням науково- методичних заходів. Розв'язання мовної проблеми безпосередньо залежить від досконалості правового регулювання в цій сфері. Вітчизняне законодавство в цьому плані містить багато недоліків.

Ми - молоде покоління і нам вирішувати ті проблеми, які сьогодні стоять перед Україною. Кожен з нас має пам'ятати, що без мови немає народу, без народу немає держави, тому - щоб наша держава існувала і процвітала, пропоную жити за принципом: «Українська мова - визначальний чинник українського народу»[2 , 176 с.] .

#### Список використаної джерел

1. Кононенко П.П., Кононенко Т.П. Україна / Збірник наукових праць НДІУ українознавства, К., 2006. - Т. XI., - ІО с.
2. Вишняк О. Мовна ситуація та статус мов в Україні : динаміка , проблеми , перспективи ( соціологічний аналіз ) / О. Вишняк - К. : Інститут соціології НАН України , 2009. - 176 с.
3. Тетерич О.М. Етнопсихологія українців : мовний аспект / О.М.Тетерич // Гуманітарний вісник ЗДІА. - 2012. - № 51 . - 143145 с.
4. Нагорна Л. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. -К.: Світогляд, 2005. - 315 с.
5. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. - К.: Преса України, 1997. - 80 с.
6. Погребенник В. Поновлене старе: законопроект про засади мовної політики в Україні / В.Погребенник // Літературна Україна. - 2011. - № 2. - 23 с.